

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

בס"ד גיליון: 1221

הדלקת הנר: 19:10 צאת השבת: 20:12 רבינו תם: 20:52 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: עניה סוערה (ישעיה נד), שבת מברכין.

או צרות הפרשה

פרשת "ראה"

"לא תעשון כן לה' אלוקיכם" (וי, ז).

יש אנשים שהקב"ה חנן אותם בחוכמה ובבינה, והעניק להם נכבדות בקרב הקהל, אבל יש פעמים שהקב"ה מחליט לקחת מהם את השכל, ואז – מי שמביט על הנהגתם של האנשים הללו בעת ההיא, רואה בעליל שהם נטולי-מוח... זה מה שקרה לגבאי בית כנסת בתל אביב, שהיה איש נכבד וירא שמים, פרנס ותיק בקהילתו ואהוב-הקהל, והגיעו הדברים לידי כך שבשל מעשה השטות שעשה, נאלץ הקהל לסלק אותו ממשרת הגבאות, ומעשה שהיה כך היה. לבית כנסת זה נתרם ספר תורה חדש, וכנהוג בקהילות ישראל במשך השנה הראשונה קוראים בספר התורה החדש. והסיבה למנהג זה היא שכדי להעניק 'חזקת כשרות' לספר התורה, ולהיות בטוחים – עד כמה שדינו מנעת – שאין בו טעויות, צריך לקרוא בו את כל סדר הפרשיות במשך שנה תמימה, וכך מתחזקת כשרותו, ורק אחר כך חוזרים לקרוא ביתר ספרי התורה הנמצאים בבית הכנסת.

ואגב, יש לציין דבר מופלא המובא בספר 'בני בנימין' שחיבר אחד מרבותינו הספרדים, הכותב שאם נמצאת טעות ב – 7 הימים הראשונים לאחר הכנסת ספר התורה החדש להיכל, ממשיכים לקרוא הלאה, שהרי ספר התורה דומה עכשיו לחתן בתוך שבעת ימי המשתה שלו, וכמו שבחתן לא רואים נגעים בימים אלה, כך גם בספר התורה... (אך להלכה אין לנהוג כך).

כך או כך, הקריאה במשך שנה בספר התורה החדש היא מנהג שהתקבל בכל תפוצות ישראל. אבל, הגבאי שלנו החליט לעשות שלא כפי המנהג, ונימוקו עימו. הוא טען שספר התורה הישן יותר מהודר. וכיוון שנצטוונו בזה אלי ואנוהו, מפסיקים לקרוא בספר התורה החדש, ומוציאים את הספר המהודר...

למרות הפצרותיהם של בני המשפחה שתרמו את הספר, עמד הגבאי על דעתו בתוקף שיש להמשיך ולקרוא בספר הישן. בני המשפחה התורמת החליטו להערים על הגבאי. הם החליפו את מעילי הספרים, והלבישו את הספר התורה החדש במעילו של הישן, וכך כאשר באו בפעם הבאה לקרוא בספר התורה, הוציאו את הספר שהיה עטוף במעיל הישן.

אבל, עוד לפני שהחלו בקריאה, הבחין הגבאי בצינון החדות במעשה ההערמה, ובשלב זה לקח לו הקב"ה את השכל, והוא מחליט לעשות את אשר לא ייעשה! הוא נוטל את הספר החדש שכבר היה מונח על הבימה, ו... מחזיר אותו להיכל, ומוציא במקומו את הספר הישן. בני הקהילה זעמו על כך מאוד, וביקשו למחות על מעשהו הנפשע, והחליטו כולם פה אחד לעזוב בזה הרגע את בית הכנסת, ולהותיר את הגבאי לבדו...

זאת, ועוד. מיד לאחר מכן התקבלה החלטה, גם היא פה אחד, לסלק את הגבאי ממשרתו, ולמנות אדם אחר לתפקיד. הגבאי הוא כתב מכתב, בו גולל את פרטי האירוע המצער, ותיאר את הבושה הגדולה שתהיה לו עתה לשוב לבית הכנסת, וכיוון שבאזור בו הוא מתגורר אין בית כנסת אחד, הוא שואל האם בגלל בושה זו הוא פטור מתפילה בציבור, ומותר לו להתפלל ביחידות בביתו... "מה רוצה הקב"ה שאעשה במקרה כזה?" שואל הגבאי המפוטר.

ומה באשר לטענתו של הגבאי שאמר שאינו רוצה לקרוא בספר החדש משום "זה א-לי ואנוהו"? שאלנו את פי מו"ח מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל, ואמר שהגבאי אינו צודק כלל וכלל, משום שמצוות "זה א-לי ואנוהו" בספר תורה, לא נאמרה על הקריאה בתורה, אלא על מצוות כתיבת ספר תורה, שבה צריך לקחת את הסופר המהודר ביותר, את הקולמוס המהודר ביותר, את הקלף והדיו המהודרים ביותר, אבל כל זה אינו קשור לקריאה.

הגע עצמך, אם אדם רוצה לעיין בספר משנה ברורה למשל, ובבית הכנסת יש כמה ספרי משנה ברורה, האחד חדש ומודפס בדפוס יפה, והשני ישן-נושן; האם יש עניין לקחת את הספר החדש? – בוודאי שלא. ואף שרבי עקיבא איגר ציווה שידפיסו את ספריו בדפוס יפה, הרי זה כדי שהחידושים שכתב שם ייקלטו יותר בזיכרון הלומד, אבל אין זה קשור כלל לנידונו.

שאלנו את מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל מה דינו של הגבאי עתה, והאם יש להשיבו על מקומו ולמישרתו הקודמת. והשיב מתוך דברי המשנה ברורה המציין את שורת המעלות הצריכות להיות לגבאי: איש נכבד, בעל מעשים טובים, דעת הבריות נוחה הימנו, ושלא יחשדוהו שבשל נאמת עצמו או שחמד או סכסוך שיש לו עם אחד מהקהל – לא ייתן לו עליה. המשנה ברורה מוסיף ומציין שאם יש בו בגבאי את כל המעלות הללו, ועשה פעם מעשה שלא ייעשה, יש לדונו לכף זכות, שטעה בשיקול הדעת.

הרב אלישיב הורה שיש לברר האם הגבאי שהחזיר את ספר תורה להיכל עונה על כל המעלות שנימנו במשנה ברורה, ולאחר שבררנו והקהל אישר שאכן כך הוא הדבר, הורה מרן הגר"ש שהגבאי יבקש מחילה ברבים מספר התורה, ואפשר להחזירו על מקומו ולהשיב לו את משרת הגבאות (עלינו לשבח).

"ובערת הרע מקרבך" (ויג, ו).

מעשה באיש עסקים נרא שמים שהגיע אל אחת הנשיבות הגדולות ב"לויס אנג'לס", על מנת לתת לו ועזר להחזקת התורה במקום. בעמדו להנכיח לנשיבה הקדושה, הבחין האיש בשלט חוצות ענק הנמצא ממש מול הכניסה לנשיבה, שעל גביו הופיעו דברי אפיקורסות וכפירה רח"ל.

הוא הזדעזע מחלול כבוד ה' יתברך, ומתעבדה כי בחורי הקמד בנשיבה ועוד אלפי יהודים הנוסעים מדי יום באותו קביש סואן, עשויים להתקל בשלט הנורא העלול לטמא את נשמתם...

מיד באותו רגע התקשר איש העסקים לחברה האחראית על שטח הפרסום, והודיע כי הוא מעוניין לרכוש את זכות הפרסום בשטח זה. נציג החברה הודיע: "שטח הפרסום השפר כפר לשלשות החודשים הבאים. אין אפשרות להשכירו פצת לאחרים!" היהודי לא התנאש. הוא החליט להשתדל בכל מאודו עבור כבוד שמים ובעבור בחורי ישראל הסתוירים, והודיע לאיש החברה: "אני מוכן לשלם על השכר שלט יותר מהמחיר הרגיל..."

"עם כסף זה כבר ספור אחר - הגיב האיש מעבר לקו - הנושא בבדיקה. נחזר אליך בדקות הקרובות..." פעבור חצי שעה, חוזר מנהל החברה אל איש העסקים, ומעביר אותו כי החברה המפרסמת מוכנה להסיר את השלט תמורת אף דולר עבור כל יום של פרסום, למשך שלושה חודשים, דהיינו תשעים אף דולר! היהודי שמח למשמע הבשורה, ואכן העביר את התשלום הנדרש.

"וימיה הפרסמת שתראה שתופיע בשלט!" שאל המנהל. היהודי השיב: "אין לי משהו מיוחד לפרסם. תשאיר את השלט ריק!" איש חברת הפרסום השתומם: "הנך שוכר שלט חוצות ענק ומשלם סכום כה רב כדי להשאיר את השלט ריק מתוך?!" האיש המשיך והודיע ליהודי: "ראה נא, אינך יכול להשאיר את שלט הענק ריק. זהו הפסד נזק לחברת הפרסום, כי נראה הדבר בעיני הצבור כאלו אין לנו קלינטים וכי לא שווה לפרסם פה..."

שקט שרר בקו. היהודי חשב כמה רגעים, ואז עלה רעיון במוחו: "תכתבו על השלט בענק: בעוד 90 יום..."

"וימה נכתב ביום השני" שאל איש הפרסום. השיב היהודי: "ביום השני יהיה כתוב בשלש: בעוד 89 יום... וביום השלישי: בעוד 88 יום... וכן הלאה... בכל יום שעובר תרשמו בשלש את מספר הימים שנותרו". הנציג מעולם לא נתקל בלקוח כזה. סתם לפרסם משפטים: "בעוד 90 יום... בעוד 89 יום..." ללא שום תוכן. בעוד שהנציג משלם סכום גדול של אקף דולר ליום, הרי זה בזבוז של ממש... אך האמת היתה של היהודי לא היה משנה מה יהיה כתוב בו, העקר שפרסומת התעוב והשחץ תרד מהשלט, ובכך ימנע בזוי כבוד שמם וגם לא תפגם רוחניותם של הבחורים הלומדים בישיבה.

ובכן, הפרסום נצא לדפדף. ביום הראשון, רואים כל עוברי הארח שלט ענק ממדים שכתוב בו: "בעוד 90 יום...", למחרת: "בעוד 89 יום...". השלט המסתורי גרם להתעניינות רבתי אצל כל מי שראה אותו. מה בדיוק הולך להיות ביום ימי הספירה לאחר? התעניינו כלם. אף אחד לא דמין את ממדי הסקרנות האדירים שיעור אותו שלט... כלם היו דרוכים מיום ליום, ועקבו במתח אחר השלט שמשך את תשומת לבו של כל עובר ושב... הדבר הזה גלים רבים, עד כדי כך שהגיע אל כלי התקשורת בארצות הברית, עיתונאים ואנשי תקשורת רבים ברחבי המדינה נסו בכל כחם לגלות כמה מדבר... הם נסו לראות את שלט השלט אודות דבר הפרסום, אך הלה סרב לגלות מה עומד מאחורי הפרסום. הוא עונה לכלם במשפט קצר: "מדבר בהפתעה. תמתינו בסבלנות..."

רק הקב"ה ידע איך מסירות נפש עשה היהודי, בכך שהזיל מפיסיו תשעים אקף דולרים, למען שמירת כבודו ותפדו, ולמען שמירת קדושתם של ישראל והצלתם מרדת שחת. איזו גדלות! איזו עצמה!

והנה, מתקרבים הימים האחרונים לפני הגעת הפרסום לסימו, כאשר צוית התקשורת וכל הצבור הגיעו למתח שיא. סקרנות האמריקאים גוברת, כלם משועים לדעת מי הוא זה ואיזה הוא שעומד מאחורי פרסום כזה ארך של תשעים יום בשביל הפקת פרסומת חד פעמית... שלושה ימים לפני תום מועד הפרסום, התקשרו אל איש העסקים מחברת "קוקה קולה" האמריקאית ואמרו לו: "ראינו את השלט שלך, ואת ההתעניינות העצומה שהוא גרם בכל רחבי המדינה. יש לנו הצעה פנטסטית בשבילך - אתה תפרסם את מה שאתה מתכנן לפרסם במקום אחר, ותן לנו את הזכות לפרסם בשלט המצוה ביום התשעים. בתמורה, אנו נשלם לך על היום האחרון של הפרסום לבדו, סכום של חמשה מיליון דולר! איש העסקים הודיע לאלתר לאנשי חברת המשקאות הגדולה כי הוא מסכים לעסקה, ואכן קבל מהחברה את הסכום האסטרונומי המדובר..."

לאחר שקיים היהודי במסירות את מצות "ויבערת הרע מקרבך", ודאג לרבים שלא ימשכו חלילה אחר חטאים, מן השמים גלגלו שיזפה גם ברוח הכפשי העצום. ומיתר לצנן שעקר שחר המצנה הוא לעתיד לבוא, כפי ששינוי (בתחלת מסכת פאה) שעל "גמילות חסדים" אדם אוכל את פירות המצנה בעולם הזה, והקשר קימת לו לעולם הבא (אחת שאלת).

"כי יסיתך אחיך... לאמר נלכה ונעבדה אלהים אחרים..." [יג, ז].

הנה כי כן - אמר הסבא מקלם - המסית על עבירה, שרק ביקש להדיח, ולא הצליח בפועל להפיק זממו, חמור מעושה העבירה, וזאת בעקבות ההסתה בלבד, אף שהמסית לא אבה ולא שמע אליו כלל! ומועתה - הרי כלל מסור בידיו, שמידה טובה מרובה פי חמש מאות ממידת פורענותו ואם כן, בהנה נחשוב: כמה גדול שכרו של מוכה הרבים, של אדם העוסק להשיב ולקרב בנים תועים לאביהם שבשמים! סיפור מרגש עד למאוד סופר על ידי מנהל סמינר מפורסם במגדל העמק. באחת השבתות - סיפר מנהל הסמינר - ערכנו לבנות הסמינר 'שבת מחנה'. במוצאי שבת שבנו למגדל העמק, ולרשות התלמידות עמדו אוטובוסים שאמורים היו להחזיר את הבנות לביתן. אחת הבנות, שנחשבת לבת המעולה והמצוינת ביותר בסמינר, גרה במושב מסוים בצפון, ונהגי האוטובוס הודיעו שאינם מוכנים לנסוע עד לאותו מושב רחוק. לאחר התייעצות עם אשתי החלטתי להסיעה לביתה ברכבנו הפרטי, שכן לא יתכן שהיא תיסע לבדה לביתה בשעה כה מאוחרת.

נסענו אפוא למושב ההוא, וכבר בכניסה למושב, הבחנתי באדם בעל חזות חילונית מוצהרת שישב בספסל שבצד הכביש. לחשתי לאשתי: "תראי אילו יצורים נמצאים כאן, ברוך ה' שלא שלחנו אותה לכאן לבדה..."

לפתע ביקשה התלמידה לרדת. לתדהמתנו היא ניגשה לאותו אדם, והלה קיבל אותה בחום ובבלבבות... היא הבחינה בפליאתנו, והודיעה: "זה אבא שלי...". החלטתי לצאת מהרכב כדי לשבח את האב על שזכה לבת מופלאה כל כך, שנחשבת ליהלום שבכתר של הסמינר.

עמדת לשאול אותה בזכות מה זכה לבת כזו, אך המילים כמו נעתקו מפי. ואז פונה אלי האיש בעצמו: אתה בטח שואל את עצמך כיצד זכיתי לילדה כה צדיקה... ובכן, קודם כל ברצוני לספר לך, שיש לי עוד שני בנים צדיקים, שניהם לומדים בישיבות מפורסמות, עוסקים בתורה יומם ולילה, ועושים חיל בלימודם... וכעת אספר לך כיצד התחיל הכל.

לפרנסתי אני עוסק בחקלאות, ובעלויתי שדה רחב ידיים כאן במושב. באחד הימים, לאחר יום עבודה מפרך, ישבתי לנוח בשדה, ופתאום הבחנתי במסוק העומד לבצע נחיתה בתוך השדה שלי... הייתי אחוז תדהמה: מה עושה כאן המסוק הזה? מדוע הוא נוחת דווקא כאן?... המסוק ביצע נחיתה, וכאשר נפתחה הדלת והבחנתי בדמות שיצאה מהמסוק, עמדתי להתעלף בו-במקום!...

היה זה מרן הרב עובדיה יוסף! הוא יצא מהמסוק, לבוש בגלימת ההוד שלו, והחל להקיא. מיהרתי להגיש לו מים וכסא. הרב הודה לי מקרב לב והתנצל על שהוצרך לנחות דווקא כאן. "נתקפתי בסחרחורת ובבחיילה עזה, לא עליכם, והרשתי צורך דחוף להקיא..." אמרתי לרב שזכות גדולה היא לי שנחת בשדה שלי. לאחר שנרגע מעט, העזתי לשאול אותו: "במה זכיתי שהרב יגיע לכאן? להיכן פני הרב מועדות?"

הרב השיב לי מתוך התייפחות: "אני מכתת את רגלי ונוסע מעיר לעיר, כדי לדבר על ליבם של הורים יקרים, שדואגים כל כך לכל צרכי בניהם, וכל כך מפנקים אותם, אך לעיקר אינם דואגים - לשמור עמוק לתוך ליבי. ילדיהם מקבלים מזון טוב, ביגוד מעולה, וכל טוב שבעולם, אך לומדים בבתי ספר חילוניים, מנותקים לחלוטין מכל זיק של יהדות. אפילו לומר פסוק 'שמע ישראל' אינם יודעים".

הבחנתי בדמעה שנשרה מעיני של הרב, והוא המשיך: "כדי לאפשר לנשמות הללו להתחנך כראוי ולדאוג לדור העתיד, אני הולך ומתחנך בפני ההורים: חוסו על נפש ילדיכם, העניקו להם חינוך יהודי אמיתי במוסדות תורניים".

הצעתי לרב להיכנס לביתי, לטעום דבר מה ולנוח, כדי שנפשו תשוב אליי, אך הוא סירב, ואמר שעליו לנחות בעוד שלוש תחנות ברחבי הארץ, מחמת חרדתו לחינוך ילדי ישראל.

טרם עלייתו בחזרה למסוק לחץ הרב את ידיי בחום ובבלבבות בשתי ידיי, ואמר לי בנימה של חיבה: "אחי ורעי, ידידי ואהובי, ראה נא כיצד אני מרגיש... על אף הסחרחורת וההקאות, איני פוטר עצמי מההשתדלות למען חינוך ילדי ישראל...", דמעות רותחות זלגו מעיני הרב, ונטפו על גדי, והוא המשיך: "בני היקר, לא לחינם סיבב הקב"ה שאנחת דווקא כאן, בשדה שלך; אלא ואנא, הוצא את ילדיך ממוסדות החינוך הקולקל, רשום אותם למוסדות תורניים. אני מבטיח לך, לא זו בלבד שלא תצטער, אלא אדרבה, הדבר יוסיף לך ברכה ושמחה, נחת ואושר, הן בעולם הזה והן בעולם הבא..."

נרגש ונפעם הבטתי ברב עובדיה שעמד והתחנן אלי. ליבי נשבה בקסמו, וגם מעיני החלו לזלוז דמעות. דבריו, שיצאו מלב נסער ונרגש, נכנסו עמוק לתוך ליבי. הבטחתי לו: "כבוד הרב, אעשה כדברך".

וכך אכן עשיתי. העברתי את שני בניי ואת בתי למוסדות תורניים! כיום אני מודה לבורא עולם על הנס הגדול שהתרחש אצלי בשדה; איך לפתע פתאום נוחת מולי הרב עובדיה יוסף, משכנע אותי להכניס את ילדי לבתי ספר תורניים, ומברך אותי בהתרגשות. וברכת הצדיק התקיימה בי במלואה - מפטיר החקלאי בהתרגשות - אמנם אני עצמי עדיין לא זכיתי לשנות את דרכי, אך מילדיי הצדיקים אני רווה המון נחת!

מנהל הסמינר סיים את המעשה המפעים וסיפר: המפגש ההוא עם החקלאי התרחש לפני מספר שנים. מאז, החלטתי לעקוב אחר אותה משפחה. כיום, שלושת ילדיו נישאו בשעה טובה, והקימו בתים של תורה למופת ולתפארת.

מתוך הסחרחורת וההקאות של הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל, ונחיתתו בשדה החקלאי, צמחו שלושה בתים נהדרים של תורה ויראה. ואגב, לאחרונה גיליתי, שגם הוא עצמו מתחיל להתקרב לשמירת תורה ומצוות... (אחת שאלת).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוראל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזריאל בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשור ז"ל, לע"נ יוסף בן הלה ז"ל, לע"נ אליהו בן אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ברוך בן כאדה ז"ל, לע"נ אורית מרת בת תלעת ז"ל, לע"נ טובה בת כורשיד ז"ל, לע"נ מסעוד בן מרתנ ז"ל, לע"נ אלהם בת שהנן ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ אהוד בן אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן מרים ז"ל, לע"נ מרים בת שמה ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ רבי שלום מאיר בן מרדכי ז"ל, לע"נ לי כהן בן פולין ז"ל, לע"נ משה בן רינה תחיה ז"ל, לע"נ שמואל בן קדינה ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com